

О.В. Топоркова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

М.О. Ільченко, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МОДЕЛЮВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Лекція розкриває зв'язок між різними ідеями, відображає альтернативні точки зору, розглядає всі пояснення фактів, сумніву у вірогідності висновків. Лекція мотивує подальше навчання. Студенти самостійно формулюють, обґрунтовують і виражають ідеї та ставлення, а не одержують їх від викладача в готовому виді.

Одним з методів при навчанні облікових дисциплін є дослідження. Студент самостійно вивчає провідні поняття та ідеї при проведенні аналізу, синтезу, узагальнення економічного матеріалу розробляє ціннісні судження про методи, рішення, ідеї. Дослідження припускає залучення студентів в процес підготовки питань, пошук відповідей на них. Метод реалізується шляхом складання проблемних ситуацій.

Засобами створення проблемних ситуацій є:

- 1) ситуація несподіванки;
- 2) ситуація конфлікту;
- 3) ситуація спростування;
- 4) ситуація невизначеності;

5) ситуація вибору правильного рішення з безлічі можливих і обґрунтування їх.

Метод дослідження має низку переваг:

– по-перше, дозволяє залучати більш високі рівні для поглиблення отриманих знань, систематизувати, узагальнювати, оцінювати явища економічного життя;

– по-друге, розвиває вміння та навички рішення проблем;

– по-третє, формує відношення до знань як до пропозицій, повага до фактів;

– по-четверте, виховує студента, який вміє самостійно мислити.

Викладач повинен мати розвинене творче мислення та вміння керувати навчальним процесом.

Характерні риси дослідження вивчаються на прикладі економічних прикладів, методика проведення яких викладена в практикумі.

Моделювання – це спосіб пізнання, у схематичному поданні

реальних життєвих ситуацій.

Моделювання навчає шляхом активного залучення студентів у досліджувану ситуацію. Цей метод цінується за його тісний зв'язок з реальністю та починається зі знайомства з новим матеріалом, з новими поняттями. Потім описується процедура проведення заняття, розподіляються ролі студентів. В економічних дисциплінах проводять моделювання у різних ринкових структурах, норми законодавчої бази для прийняття економічних рішень, визначаються конкретні цілі.

Наприкінці заняття узагальнюється діяльність учасників процесу (викладача та студента). Для цього викладач пропонує питання для обговорення. При підведенні підсумків результати практичного заняття зрівнюють із процесами, що відбуваються в реальному світі, і погоджуються зі змістом курсу.

Моделювання розвиває інтерес до життєвих ситуацій і проблем. Воно може змінити ставлення студента до навчання. Викладач виступає в ролі помічника, а студенти вчать приймати рішення. Найважливішою перевагою є активність студента.

Процес моделювання має недоліки. Надмірно спрощене подання реальності має труднощі сприйняття матеріалу, і студент не одержить корисного досвіду пізнання. Під час такого заняття може виникнути спокуса учасників порушити правила гри, тому потрібний серйозний контроль за студентами.

Оскільки моделювання має свої переваги та недоліки, то в кожному конкретному випадку викладач сам визначає порядок проведення заняття.

Отже, дослідження та моделювання в навчальному процесі розвивають самостійне мислення, аналітичні можливості. Зіштовхуючись із протилежними точками зору та конфліктами концепцій різних шкіл, студенти шукають додаткову інформацію, формулюють більш точні та обґрунтовані висновки.